

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan **zvečer**, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld. za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 0 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petič-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnništvo je v Frana Kolmana hiši, „Gledališka stolba“.

Upravníštvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Pruski Poljaki.

Slovan — trpin! Žalostni, a resnični besedi. Nemci, rojeni sovražniki Slovanov, bobnajo pri vsakej priliki in nepriliki na svojo nemško, njim jedino izveličavno „kulturo“ in krcajo po prstih slovensko onemoglost, kadar koli mogó. To svedoči nam žalostno stanje pruskih Poljakov, katere bi železni Bismarck najraje „v žlici vode utopil“. Tužne razmere pojavljajo se mej temi osamelimi Slovani, kojim grozi velikomemška povodenj s svojim „kulturnim bojem“. V vseh ozirih zaostajajo ti bratje Poljaki in čakajo, kdaj jih pogoltné veliko nemško žrelo, ki ni nikdar nasičeno.

Kako pojema mej pruskimi Poljaki živél slovenski, kaže nam statistični pobirki. Glavno mesto Poznanj imelo je l. 1846. le nemški govorečih 8900, le poljski 6300, oboje govorečih pa 23.700 ljudi. L. 1861. pa je bilo pri štetju že dve tretjini Nemcev. Tako nadaljuje Nemštvo v zatiranju Slovanov svoj posel in ruje iz mladine narodnost, kar nam najbolj svedoče šole. Mlademu, nezavednemu zarodu iztrga že v prvih ves narodni čut in ga muči z blaženo nemščino, v tem ko materinščina še mesta nema v šoli in pečati se ali celo govoriti v poljščini, je pruskim Poljakom že od mladega prepovedano. Nemški učitelji, ki niti ne umó poljščine, šopiré se po učilnicah, domači učitelji pa ne dobé službe v domovini, ampak pošilja je vlada mej prusko mladino, da gotovo ne mogo koristiti nič svojemu narodu in pospeševati narodnega razvoja. In če je koga sreča doletela, da ostane v svojem domačem okraju, ne misli nihče, da mu je dana svoboda. Niti k literarnim društvom ali drugim takim dobrodelnim namenom ne sme se spuščati profesor, če hoče obdržati svoje mesto. In kako je s katolištvom, svedoče nam časniki, ki skoro vsak dan prinesejo kako žalostno novico o zatiranju katoliških duhovnikov, svedoči nam izpraznena stolica v Poznanju, svedoči nam Bismarckova brezozirnost. Katoliške otroke izrežajo v krščanskem nauku protestanski pastori, katolištvo se zatira, in povzdiguje raji židovstvo, ki ima mnogo več svobode. Otrok, ki je od svojih roditeljev zmožen le poljskega jezika, učiti se mora nemškemu verouku, dasi ga ne umeje. Kako se

pruski Poljaki ponemčujejo, zadoščaj nam le jeden vzgled: Na Marijanski gimnaziji v Poznanju bilo je l. 1874. 647 Poljakov; l. 1882 se je zmanjšalo število na 335. V teku še ne desetih let se je tedaj skrčilo število poljskih dijakov na jedni gimnaziji za polovico. Iz tega si tudi lahko razlagamo, zakaj jeden milijon poznanjskih katolikov pošilja na viša izobraževališča samo okrog 1500 dijakov, v tem ko jih židje, katerih je 60.000, pošiljajo nad 1700. Izreza v šolah je popolnem nemška in malo jih je, ki ohranijo svojo narodnost.

Po zavodih gluho-nemih, slepih in sirotišnicah, kjer je nad polovico po rodu Poljakov, načelujó samo nemški, večidel protestantski izrejevatelji, ki svojo nemško brezozirnost izvršujó v popolni meri. Katoliški in protestantski otroci po sirotišnicah in družih podobnih zavodih se skupno uče v verouku, skupno hodé v protestantsko cerkev, skupno molé in jezik je jedino le nemški v učenju in pogovorih.

Toda ne samo duševno, tudi gmotno nazadujó pruski Poljaki. Dokaz temu je, da so v teku zadnjih 25 let izgubili skoro 200.000 hektarov zemlje, ki je prišla seveda v roke brezvestnim in povse se utikajočim Nemcem. Olike ne prodira in tudi ne more prodirati mej nižje ljudstvo, ker ne dobivajo hrane v svojem jeziku, tujega pa ne razumó.

Tudi v mestnem zboru Poznanjskem imajo Nemci znatno večino, tako da celo tukaj nemajo dosti nade. O deželnem ali državnem zboru se še govoriti ne more, ker vsako zrnce, ki je morda kak brižni Poljak še prinese na dan, pade na nerodovito zemljo. Nemški napisi se košaté povsodi, imena mest in vasi se pretvarjajo ter se jim daje pragermanska oblika, razni uradi službujo se izključno le v nemškem jeziku. Nad vse te nadloge prihaja emigracija, ki še pomanjšuje manjšino pruskih Poljakov. Samo l. 1882. se jih je izselilo 21.000 v Ameriko.

Ker pa je po mnenju Nemcev tu nemštvo še vedno v nevarnosti, pridejo za povrh še nemški žurnalisti s svojimi glasili (Posner Tagblatt, Posner Zeitung), ki udrihajo po Slovanih in širé nemško oliko. — Tužna nam mati Slava!

Vender še pruski Poljaki neso obupali; domovino-ljubni časopisi in narodni poslanci se pote-

gujó za svoje pravice, žlahtniki in ljudstvo se je jelo zavedati in ta prepored slovanske vzajemnosti uplival bo tudi nanje in je budil in podpiral; bodo pa li ostali, pogoltné je li nemško morje, to prinese nam prihodnost. —h—

Iz državnega zbora.

Na Dunaji 12. februarja.

Za regulovanje rek na Gališkem zahteva vlada za 15 let vsako leto po milijon goldinarjev. Toda odšteti se mora znesek 350.000 gld., kateri se je že dozdej vsako leto plačeval za regulovanje državnih rek. Gališki deželni zbor je sklenil, da se plača iz deželnega fonda 40 odstotkov, ako plača država 60. Strašne povodnji poslednjih let so Gališko oškodovalé za veliko milijonov gold., le samo lanskega leta cenila se je škoda na kacij 10 milj. gold. Država plačuje tudi drugim deželam doneske za regulovanje rek, na pr. na Štajerskem za Muro, Savinjo, Anížo že veliko let. Razložek je le v tem, da za Štajersko donáša le 40% vseh stroškov, ostalo pa dežela (40%) in okraji (20%). Za Gališko pa bi država dala 60%. Priznati se mora, da je neobhodno treba, uravnati reke na Gališkem in da ima država dolžnost pomagati, kakor je to storila za druge dežele. Zeleti pa je in pravično bi bilo, da se tudi drugod daje 60 odstotkov, ako se to stori za Gališko. Zato bode Hohenwartov klub glasoval za predlog glede Gališkega, pa zahteval, da se za Štajersko državni donesek poviša od 40 na 60% in s tem odvzame okrajem breme, katero morajo zdaj nositi. Gospod dr. Vošnjak bode v odseku stavil dotični nasvet. Sicer pa se kaže, da vladni predlog, ako se tudi vsprejme v odseku, kar se bo zgodilo, v državnem zboru ne pride več na vrsto, tedaj letos še ne bodé zakon.

Parlamentarni položaj se je na bolje obrnil, ker so slovenski poslanci vsled neke izjave v današnji klubovi seji sklenili z desnico glasovati pri pristojbinskem zakonu.

† Gordon.

Charlesu Gordonu, slavljenemu angleškemu junaku je bodalo Sudanca končalo življenje. Redko-kedaj je imel kak Evropec tolik upliv, tako čarobno

LISTEK.

Nove knjige.

I.

Politična in kulturna zgodovina štajerskih Slovencev. Spisal in založil Ivan Lapajne, meščanske šole ravnatelj in c. kr. okrajni šolski nadzornik v Krškem (Gurkfeld). Cena vezanemu iztisu 1 gld. 20 kr. V Ljubljani. Natisnil J. Rudolf Milie 1884. St. 310 v 8°. — To je naslov ličnej knjigi, katero je z veliko marljivostjo sestavil in spisal g. Ivan Lapajne, ki se od nekdanj odlikuje po izrednej svojej delavnosti in plodovitosti. Knjiga, katero so v rokopisu pregledovali in popravljali gg. Davorin Trstenjak, dr. Kos, c. kr. profesor v Gorici, Slekovec, kaplan pri sv. Lovrenci na Dravskem polji in M. Močnik v Ljubljani, poklonjena je g. Davorinu Trstenjaku, starosti zgodovinopiscev slovenskih. Vsebina je naslednja: Predgovor. Uvod. Stari vek. Srednji vek. Novi vek. — Zgodovina mest in trgov. Knjiga ta bila je jako potrebna in marsikdo bil je doslej v zadregi, ko bi bil rad posegnil po slovenskej knjigi, a je bil primoran iskati si pouka v nemškej knjigi. Posebno

jo bodo pa ljudski učitelji z velikim pridom rabili pri pouku o domovinoznanstvu, a tudi drugim razumnikom bode dobro došla, kajti znano je, da prebivalci štajerskih mest in trgov, kakor tudi kmetski posestniki zgodovino svojega rojstnega kraja bore malo poznajo. V Lapajnetovi knjigi pa je z velikim trudom nabranega in pregledno sestavljenega jako veliko in zanimljivega gradiva, zatorej najtopleje priporočamo vsem narodnjakom, da po svojej moči širijo to delo mej narodom. Čim več narod čita, čim bolj pozna tužno zgodovino svojo, s tem več ljubeznijo oklepá bode se mile domovine. Pisava v tej knjigi je lahko umljiva, tisk ličen in cena tudi tako zmerno udarjena, da si vsak razumnik lahko omisli.

II.

„Archiv für Heimatskunde II. Band, I. Heft“ in „Urkunden und Regestenbuch für Krain II. Bd. I. Heft“. Dva jako važna zvezka za slovensko zgodovino sta izšla te dni. Gospod Šumi nadaljuje z njima izvirno zgodovino Kranjske. V prvi knjigi so bile listine od 777 do 1199. leta; v drugi bodo listine XIII. veka, letošnji zvezek (1884) obseza čas od 1200 do 1253. leta. Obseg „Archiva“ je naslednji Die Windische Mark von Franz Schumi. —

Die verwandtschaftlichen Beziehungen der Markgrafen und Grafen von Istrien und Krain zu den Hohenstaufen von Franz Schumi. — Die Mark Unterkrain seit 1070 von Franz Schumi. — Ein kleiner Beitrag zur Geschichte der Türkeneinfälle in Krain von Adolf Obreza. — Laudon und das Land Krain von P. v. Radics. — Beiträge zur innern Geschichte der Zünfte in Krain von Franz Schumi. — Windische Wallfahrer am Niederrhein von Arnold Luschin von Ebengreuth. — Eine glagolitische Urkunde des Archivs im Schlosse Auersberg von Franz Schumi. — Bericht über die Hexenprocesse in Gurkfeld von Fr. Schumi. Die Ratschacher Save-Steinbrücke bei der St. Egydenkapelle unter der Feste Klausenstein von Franz Schumi. — Briefe hervorragender Krainer von P. v. Radics. — Die Ritter von Kolovrat von Franz Schumi. — Topographische Beiträge von Fr. Schumi. — Nekrologe der Ritter Eduard von Strahl und Josef von Schneid-Treuenfeld von Franz Schumi.

Gospod izdajatelj prosi v predgovoru č. gg. duhovne in domoljube za črtice k životopisu prvega našega domačega slikarja Janeza Wolfa, posebno v katerih cerkvah in kapelah se nahajajo freske in slike od njega, ker misli za leto 1885. priobčiti njegov životopis. Obe knjigi sta toplega priporo-

silo na polcivilizovane narode, kakor Gordon, katerega so ljubili, občudovali, in katerega so se bali. Spolnil je baš 52 let, ko ga je prehitela smrt. Rojen je bil 25. januarja 1833 v Wolwichu, njegov oče je bil generalni lajtenant. Tudi mladi Gordon bil je odločen za vojaški stan ter obiskoval je vojaško akademijo, katero je 1852. leta ostavil kakor poročnik. V krimskeji vojni postal je nadporočnik. Kot stotnik udeležil se je vojne v Kitaji, bil pri naskoku Pekinga, ter je ostal v tej deželi še, ko je bil sklenjen mir, da se seznani s tamošnjimi kraji in običaji. Potoval je do Hotov-Kalganskega prelaza ob „Kitajskem zidu“ in v oddaljeno glavno mesto provincije Tiaguen Shensi, kjer poprej še ni bil noben Evropec. Že 1863 moral se je bojevati Gordon z nekim „Mahdijem“, kitajskim „Mahdijem“ namreč, učiteljem, kateri je upihal Tai-Pinški us' anek. Ta se je tudi izdajal za proroka in je s svojimi fanatičnimi četami bil velik strah mirnemu prebivalstvu, da celo stolica bila je v nevarnosti. Ker kitajska vlada sama ni bila ustajnikom kos, poprosila je cesarica Anglijo, da jej pošlje kakega angleškega častnika, ki bode vodil kitajske čete. Gordon, tedaj major, prevzel je vrhovno poveljništvo. Mladi vojskovodja bil je vedno v najhujšem boji in navduševal je vojake. Četudi se je izpostavljaval velikim nevarnostim, vendar ni bil nikdar hudo poškodovan, tako da so Kitajci začeli misliti, da se njega nobena kroglja ne prime. To in pa njegova hladnokrvnost imponovala je sovražnikom in prijateljem. Ti so dobili novo zaupanje, oni so se pa preplašili in res je bil ustanek zatrt bolj vsled strahu, ki ga je širilo njegovo ime, kakor pa s silo orožja.

Cesarica pokazala je svojo hvaležnost do rešitelja države, obsula ga je s častmi in naslovi, dala kovati posebno veliko kolajno, ter dala mu častno darilo 10.000 angleških funtov. Gordon se je skušal, kolikor je moč, umakniti tem odlikovanjem in razdelil je s svojo znano radodarnostjo skoro ves denar, ki ga je dobil mej svoje vojake in vrnil se je v Anglijo skoro ubožnejši, nego je bil poprej. Tudi Anglija je priznala zasluge „Kitajca“ Gordona — katero ime ohranil je do sedaj — in povzdignjen je bil v podpolkovnika ter podelili so mu Bath-red., ter imenovali ga za angleškega konzula na Dunavskeji delti. V 1877. letu stopil je z dovoljenjem angleške vlade v službo egiptovskega podkralja. Ta ga je naredil za pašo in generalnega guvernerja vsega Sudana. V kratkem času pridobil si je Gordon zaupanje in spoštovanje domačincev, zatrl kmalu nevarno ustajo nov Ziber paše v Darfuru, pri čemer so bili trije sinovi Ziberjevi ubiti, in se potem ustanovili prijazni odnošaji mej Abisinijo in Egiptom. Podpiran od Gessi in Giegler paše, zatiral je z železno roko trgovino z robi, pa kmalu je prevedel, da je ni moč popolnem zatreti. Mnogobrojni beduinski rodovi umaknili so se v puščavo, k njim samim znanim studencem, kamor jih ni bilo moči zasledovati. Trgovino z robovi na debelo je preprečil, a ni mogel zabraniti, da ne bi Beduini od zamorskih rodov pridobivali in pripeljavali posamičnih robov. Daljša težava je bila, kaj začeti z oproščenimi robovi. V njih domovino na stotino milj daleč jih ni bilo moči odposiljati; da bi si sami osnovali kako eksistenco

čanja in podpore vredni, ker gradivo je velike vrednosti. Posebno omeniti je članka o slovenskem romanji na Reno, o organizaciji romarjev itd.

III.

Nikola Šubic Zrinjski. Glasbena tragedija u 3 čina (8 slika). Po drami Teodora Körnera napisao Hugo Badalić. Glasbotvorio Ivan pl. Zajc. Priredjeno po skladatelju za glasovir ujedno s pjevanjem, sa hrvatskim i italijanskim tekstom. Nakladom tvrdke Kočonde i Nikolić u Zagrebu. Ciena 6 for. = 12 maraka. Tiskom C. Albrechta u Zagrebu. — Pod tem naslovom izdala je podjetna firma Kočonda i Nikolić slavnega Zajca 403. skla d b o, opero Zrinjski, katero naj bi si omislil vsak naših razumnikov, ki se z muziko peča. Nemške opere so često videti po naših salonih, slovanske pa so, ne samo po salonih, temveč celo pri pevskih društvih bele vrane, zategadelj je skrajni čas, da sežemo po plodovih, ki nam jih ponuja slovanski glasbeni vrt. Opera „Zrinjski“ broji 156 strani, ima jako lep tisk in elegantno obliko, da je vsebina izborna, izvorna, da veje v njej slovanski dub, temu nam je porok slavnega skladatelja ime. Glede skladbe same priobčimo pri priliki korenito oceno izpod peresa znanega strokovnjaka.

ni bilo misliti, kajti postali bi bili kmalu plen okrog se klateh Arabov. Nič drugega ni ostajalo, kakor dati jih trgovcem in domačincem, kateri so obljubili, da bodo z njimi lepo ravnali. Kjer je Gordon dobil v pest trgovce z robi, kaznoval jih je ostro in prisilil jih ostaviti Sudan. Ker pa je obupal, da bi njegova prizadevanja imela vseh, odpovedal se je 1880 l. svojemu mestu. Marquis of Ripon, ki je tedaj bil imenovan podkraljem indijskim, ponudil mu je mesto tajnika, katero je tudi prevzel. Pa je vendar kmalu pustil to mesto in zopet stopil v vojaško službo. Ko je malo časa bil poveljnik na St. Mavriciji, postal je generalni major in bil poklican na Angleško. Na povelje vlade šel se je 1882. l. v Kaplandijo, a ker se ni tamošnje postopanje vlade zlasti nasproti Basuta deželi ujemalo z njegovo vestjo, odpovedal se je kmalu svoji novi službi; on se namreč ni mogel ničesar poprijeti, kar se ni strinjalo z njegovo voljo. V začetku lanskega leta skušal ga je pridobiti kralj Leopold, da bi v interesu Belgije odšel na Kongo. Ko so se še vršile te obravnave bili sta vojski Hicks in Backer paše od Mahdija skoro popolnem uničeni in ves Sudan bil je po konci. Jeden mož je še bil, ki bi morda mogel biti kos temu gibanju in ta je bil Gordon. Spremljevan samo od polkovnika Stewarta podal se je v Kartum, kamor je prišel 19. februarja lanskega leta. Kakor je znano, so polkovnika Stewarta že lani ubili Arabi.

General Gordon bil je srednje velikosti, stegnen in jako gibčen; njegov obraz in njegovo obnašanje kazalo je nekaj mladostnega. Bil je miren, ponižen in prijazen. Bil je jako usmiljen pa tudi oster in neprizanesljiv, poleg tega pa jako pobožen, ter je rad čital pobožne knjige. Njegova pobožnost ni bila hinavska, ampak je izvirala iz pravega prepričanja. Če tudi ni bil posebno premožen, bil je vendar jako radodaren. Maral ni, da bi ga slavili in častili. Če tudi je bil Gordon angleški generalni major in dobival kot tak popolno plačo, bil je ob enem tudi egiptovski general in le v zadnji tej lastnosti odrinil je v Kartum, kjer je Sudanca nož prerezal nit njegovega življenja.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 13. februarja.

V državnem zboru se danes nadaljuje debata o pristojbinski noveli. Do glasovanja pa najbrž še ne bode prišlo. Ker sta se za novelo dala še samo dva poslance upisati, bodo danes govorili večinoma levičarji proti noveli in zagovarjali jo ministri. Potem bode državni zbor odložil svoje zborovanje do 19. t. m. in ta čas bodo se pa že poravnala nasprotja na desnici z obljubami, ki jih bode dala vlada posamičnim frakcijam.

Ceski deželni odbor sklenil je v prihodnjem zasedanju deželnemu zboru predlagati, da se raztegne neobligatni pouk v drugem deželnem jeziku tudi na ljudske šole, ki imajo manj kakor štiri razrede.

Reformi **ogerske** gospodske zbornice nasprotuje hrvatsko-ogerska pogodba. Kakor „Pozor“ trdi, ogerski državni zbor nema prava reformirati skupne gospodske zbornice, temveč le ogersko. Ogersko-hrvatska pogodba jasno določuje, kako naj bode Hrvatska zastopana v zbornici, namreč po treh poslancih, katere voli hrvatski sabor; le izjemoma dovoljuje pogodba, da oni magnati hrvatski in dostojanstveniki, kateri so do 1848. leta bili člani zbornice, ostanejo v njej še tako dolgo, dokler se ne preorganizuje. Zdaj, ko se zbornica reformuje, zgubé ti dostojanstveniki to pravico in podeliti jim je ne more noben sklep državnega zbora, ampak le popolnenje pogodbe. Ako se drugače postopa, se le ruši pogodba in dolžnost hrvatskih državnih poslancev je, zagovarjati više omenjeno stališče, ali se pa ne udeleževati posvetovanj o reformi gospodske zbornice. — V zbornici poslancev se nadaljuje debata o reformi gospodske zbornice. Opozicijski poslanci so že predlagali razne premembe vladne predloge. Poslanec Herman je pa stavil predlog, da se odpravi gospodska zbornica.

Vnanje države.

V angleškem ministerstvu so se zvršile poslednje dni neke premembe. Na mesto lorda Carlingforda je Karol Archibald imenovan lordnim tajnim čuvajem pečata, m. John Shaw-Lefevre je pa imenovan generalnim načelnikom pošt.

Na **fancosko-kitajsk** m bojišči ni nič drugega novega, kakor da je general Briere imel majhen boj s Kitajci in jih napodil proti Thansiji. Dva Francoza sta mrtva, 6 ranjenih.

Pri rešenju **egiptovsk** vprašanja je vselej angleška okupacija napravljala težave. Kontinentalne velevlasti so hotele vedeti, kdaj angleške čete ostavijo Egipt, kajti dokler so angleške čete tam, je vedno nevarnost, da si Anglija prisvoji Nil-

sko dolino. Gladstone je sicer vedno zagotavljal, da Anglija ne misli na nikako aneksijo, in tudi ni nika-kega povoda dvojiti o iskrenosti njegovih obljub. A drugo vprašanje je, kako dolgo ostane še Gladstone na krmilu. Njegov naslednik pa utegne biti jako vneti za prisvojenje. Na vsa vprašanja o tej stvari je angleška vlada nedoločno odgovarjala, da angleški vojaki tedaj ostavijo Egipt, kadar bodo okoliščnosti to dopuščale. Sedaj, ko je pal Kartum in se je bati nemirov mej arabskim prebivalstvom v Egiptu samem, je angleška okupacija v Nilskeji dolini še potrebnejša postala. Obrok, kdaj da angleški vojaki ostavijo Egipt, se je zopet odmaknil. Razen tega se je pa vedno bolj bati, da pade sedanja angleška vlada. Nevspehe v Sudanu, smrt Gordonovo bodo konservativci v parlamentu in pri prihodnjih volitvah porabili proti liberalnej vladi. Ker je Italija zasela nekatere egiptske kraje, navstalo je tudi vprašanje, kdaj da italijanske čete ostavijo Egipt. Okupacija Egipta bode tedaj še dolgo napravljala skrbi diplomatom.

Evropske centralne vlasti **italijanskej** ekspediciji ne bodo ugovarjale, kakor se poroča iz Berolina. — Iz Rima prihaja vest, da je Anglija prijazno se odrekla, da bi se italijanske čete pridružile sudanskej ekspediciji, kajti ona hoče sama zatreti ustajo. Da ta odpoved Italijanom ni baš po volji, je lahko razumljivo, ko so že premišljevali, kako nagrado dobe za svojo pomoč. Tolažijo se s tem, da vojne v Sudanu še ne bode tako hitro konec, a jih bode še Anglija potrebovala, ko bode našla večje težave, nego jih pričakuje. Zato pa Italija ne odneha od svojih vojnih priprav, ravnokar o poslala je še drugo ekspedicijo v Afriko, če tudi ne tako silno, kakor se je napovedovalo, in kmalu pojde še tretja.

Sir Gerald Graham imenovan je glavnim poveljnikom **sudan-ske** ekspedicije, general Greaves načelnikom generalnega štaba. — Kakor se je pokazalo, je bil Mahdi zase pridobil skoro vse one osebe, v katere je Gordon imel zaupanje. Jeden paša je odpeljal velik del Kartumske garnizije proti Omdurmanu, češ, da se je od tam bati Mahdijevega napada. Ko so odšli ti vojaki, je Faragh ustajnikom odprl vrata. Uzrok temu, da so se Gordonu izneverili častniki, je dvomljiv izid bojev pri Abuklei in Gubatu zaradi premalega števila angleških čet. Po Sudanu se je namreč začelo razširjati poročilo, da so Angleži bili tepeni v onih bojih. Vsled tega je pa pri Sudancih izginil strah pred angleško silo. Govori se, da bode Mahdi izdal neko proklamacijo na mohamedanski svet, v kateri se bode proglasil boriteljem za pravo vero. Ker so pa mej tem časom Angleži otepli njegove čete, se bode morda premislil.

Dopisi.

S ceste pod Bločicami 12. februarja.

[Izv. dop.] Gospod urednik! Dva groša stavim, da od tu še nikdar niste dobili dopisa — jaz bom torej na laž postavil prislovico: „Es gibt nichts Neues unter der Sonne“. Poročati Vam imam o silno tragičnej dogodki. Čujte torej! Davi sem se odpeljal na poštne vozu od doma proti belej Ljubljani, — vesel in v srečnej nadi, da se bodem, predno mine 24 ur, veselo sukal na veselej svatovščini — toda, kdo ve, kaj ga na potu čaka! Od Blok dalje vozeč se, dospeli smo — namreč jaz, sopotnik z lažnjivim imenom Molčin, poštni hlapec in nek orjak, ki je imel nalog, na nevarnih mestih obvarovati našo ladijo, — pardon! — poštni voz prekucij in neprijetnih položajev! Dospeli smo torej v kraje, po katerih smo se tako prijetno zibali, da smo si prizadevali na vso moč, ne zadremati, da bi le prav živo občutili slast zibanja. Naš orjak-spremljevalec bil je popolnem kos svojej nalogi — obesil se je sedaj na desnej, sedaj na levi strani na voz, ali se uprl vanj, da bi mu obvaroval ravnotežje. Ko bi bil on še toliko spreten, da bi bil sproti spravljal kupe kamenja s pota in zadelaval široko zijajoče špranje in poke v cesti, — dobro bi bilo, in on bi si bil zadobil zaslug, pa kaj se hoče, jeden človek nema sto rok in naravna posledica tega je bila, da se je danes ob 6. uri zjutraj prekucnila ali po strani ulegla na kraj ceste Rakovska pošta!

To je bil lom! Utrli sta se dve šipi, potlačil se je vogel voza, jaz pa sem tako smešno pal na ubogega Molčina, da sem ga s kolenom na prazni želodec sunil, svoj klobuk pomečkal, da je sedaj uzor krasnega „polyedra“, svojo levo roko pohabil si, svoj nos pritisnil na Molčinovo čelo, svojo nogo si zvil in že skoro domišljal si, da li znam še „gre-vengo“ moliti. Rešilna roka odpre vratica voza, ki so bila se ve da na vrhu voza vsled spremenjenega položaja, — jaz se skobacam na dan in ozirajoč se proti nebu, hvaležen za rešitev iz smrtne nevarnosti sedem na občestni kamen (kanton), izvlečem papir in svinčnik, ter Vam pišem te žalostne vrstice. Po naključji navzočni vozniki prihité na pomoč in ugi-bljejo po uzroku tega pretresujočega padca, ubogi

Molčin pa zdihuje v vozu in kliče na pomoč. Konec pa krepko poprimejo in v hipu stal je voz zopet po konci. Sedaj ga ogledujejo in ugibljejo, kaj bi bil vzrok te „katastrofe“. Poštni voznik skesano kolne samega sebe, govoreč: „Prav po neumnosti sem zvrnil!“ Nek dovtipnež pa ga tolažljivo zavrne: „Pa ne po svojej!“ (Kaj menite, čegavo neumnost je menil?) Nekateri godrnjajo: To so župani, to je cestni odbor, ki ceste tako lepo ureja. Jaz pa, gospod urednik, vam rečem: Vsled mraza se vse stvari krčijo, torej tudi cesta in cestno blato in sneg in snežna škrl, vsled tega se napravljajo jame in poke in špranje v cesti, da se vozovi prevračajo, župani in cestni odborniki so tu nedolžni, nič napačnega neso storili!

Vsa krivda zadene le Bloško poštarico, ker ni odredila dveh ali štirih orjakov v spremstvo poštnemu vozu. Tako je. V prste me zebe in poštni hlapec me sili v voz — toraj punctum!

Plesati ne bom mogel drevi!

Šepavec.

Domače stvari.

— („Svetična beseda“), katero so priredili sinoči gojenci Alojzijevejšča na čast novemu knezoškofu, prevzvišenemu gospodu dr. Jakobu Misiji, izvršila se je vrlo dobro. Dvorana je bila napolnena z odličnim občinstvom. Razven premilostivega knezoškofa, ki se je pripeljal točno ob napovedane uri, bili so navzočni naslednji dostojanstveniki: deželni predsednik baron Winkler, vladni svetnik grof Chorinsky, deželni šolski nadzornik Smolej, cesarski svetnik Murnik, podžupan Ljubljanski Vaso Petričič, mnogo častite duhovščine Ljubljanske in z dežele, razni zastopniki učitelstva na srednjih šolah in drugi posamičniki. — Beseda se je pričela takoj po prihodu prevzvišenega gosta, točno ob 7. uri. Prve tri točke vsporeda vršile so se zaporedoma, po jako kratkih odmorih. Pelo se je v obče dobro in precizno, zbori so bili skladnoglasi ubrani, le tu in tam bilo bi želeli močnejšega tenorja. „Pozdrav“ prevzvišenemu knezoškofu in vsemu občinstvu govoril je Alojznik VIII. razreda Ivan Oštir z jasnim, simpatičnim glasom, da bi ga bili radi še dlje časa poslušali. Na to se je predstavljal „Skriti biser“, drama s petjem v dveh dejanjih. Ta igra, spisana angleški po kardinalu Wisemanu, predčuje nam življenje sv. Aleksija; izbrala se je bila — kakor je rekel govornik v „Pozdravu“ nalašč za ta večer, da se vzbude spomini prevzvišenemu knezoškofu na blaženi čas njegovega bivanja v Rimu, kjer je bil dovršil svoje svečeniške študije. Igro so poslovenili Alojzniki; presajena je, v pravem pomenu besede, na domača tla ter prepletena tu in tam s citati iz — Gregorčičevih pesnij; zlasti nam so milo na uho zvenele pomenljive, v Boga zaupajoče besede iz prekrasne pesni: „Človeka nikar“, in prepričali smo se, da se strinjajo po polnem z značajem katoliško-cerkvene igre, kakor sploh z vsem krščanskim mišljenjem. Vender se je pri poslovenjevanji te igre tu in tam urinila kaka predomača beseda; jako nemilo n. pr. nas je dirnal izraz: „kakor svinja z mehom“, kar bi se — z ozirom na kraj, predmet in na vzvišenega gosta — pač smelo opustiti. — Igralo se je izborno, točno in ulogam primerno, zlasti komični prizori izzvali so pohvalno priznanje in odobravanje. Izmed posamičnikov igralcev nam je z odliko omeniti Bibula (Fran Birek), Karma (Vid Hribar), kateri se je zlasti na konci igre izkazal izvrstnega tolmača verskega prepričanja in pa Ganija (Ivan Toporiš), ki nam je predstavljal beraško brezbriznost z joviolnim humorjem. Častno je rešil tudi Aleksij (Gregorij Pečijak) svojo glavno ulogo, predčujoč nam ponižnega, sam sebe zatajujočega kristjana, o kakoršnih nam poročajo sv. legenda iz prve dobe krščanstva. Istotako so tudi vsi ostali predstavljalci zadostili terjatvam prevzetih ulog in vodstvo Alojzijevejšča sme biti zadovoljno z ugodnim vspehom te „svetične besede“.

— („Špehovka“), katero so včeraj pripravili Ljubljanske čitalnice pevci, kljub izredno zanimivemu sporedu ni privabila toliko občinstva, kakor smo pričakovali, čemur je menda vzrok nekaj obilica predpustnih veselice, nekaj pa previsoka ustopenina. Spored izvajal se je izrstno. Prva točka bila je opera „Kralj Vondra XXVI.“, katera bi sama ob sebi zadostovala za jeden večer, zlasti ako se tako vrlo predstavlja in poje, kakor včeraj in so uloge v rokah tako spretnih močij, kakor so gg. Nostro-padre, Pelanozzi, Stamcaroni, Pribilini,

Harpuzzi in Secula Piccoli, ki poleg krepkega petja tudi skrbje za veselost in smeh. Isto tako dobro in z obilim humorjem pele in izvrševale so se ostale točke: Enrico Caravaccio: Veliki koncert za violon, v katerem je nastopil svetovno znani umetnik Z. Didludldaj, Stegnar: Naš mešani zbor in Jurček Seftenčkov: „Pustni potpourri“, pri katerih sta klavir-orkester zvrševala gg. vitez Ohm-Janušovski in Majer. Občinstvo bilo je jako zadovoljno, kajti imelo je poleg glasbenega užitka najlepšo predpustno zabavo. Po precej pozno dovršenem glasbenem sporedu pričela se je loterija, pri kateri je vsakdo kaj dobil, če ne drugega, pa malo piščalko, po loteriji pa je pričel ples, ki je, rekli bi, kakor je že oficijalno, trajal do ranega jutra. „Špehovka“ naših pevcev se je dobro obnesla in zagotovljeno jej je odlično mesto med predpustnimi vesellicami. Vender bi mi nasvetovali, da se prekrsti ter v bodoče imenuje: „Oevirkovica“, pod katerim imenom je narod pozna skoro po vsem Gorenjskem.

— (Močvirski odbor) bode v ponedeljek 16. t. m. volil prvomestnika. Naj bi preteklost bila v pouk taistim, ki so se pri prejšnji volitvi dali pregovoriti, da so glas oddali proti svojemu prepričanju, proti svojemu interesu.

— (Prememba posestva.) Graščino Ribniško prodali so dosednji solastniki: dediči po pokojnem Josipu Rudeži. Gozde kupil je za 200.000 gl. knez Auersperg, grad, travnike in njive pa g. dr. Teodor Rudež, c. kr. notar v Ljubljani za 80.000 gl.

— (Licenciranje žrebcev) bode 26. t. m. v Cmurku, 27. t. m. v Celji, 28. v Sevnici, 2. marca v Maribregu, 3. marca v Mariboru in Ptuj, 4. marca v Lipnici.

— (Razpisana) je služba deželskega okrajnega živinozdravnika v Slovenjem Gradci. Letna plača 500 gl. Prošnje do konca t. m. na deželni odbor štajerski.

Razne vesti.

* (Pust in papeži.) Obče je znano, da izvirajo vse predpustne veselice in maskarade iz davnih paganskih časov. Gotovo pa vsakdo ne ve, da se je rimsko-katoliško poglavarstvo v starih časih z vsemi možnimi silami in sredstvi borilo proti maskaradam in proti v krščanstvo utihotapljenemu svetniku — Kurentu. Tako izdal je papež Pavel II. 1550. leta takozvani „bando“, v katerem prepoveduje se našemiti kot papež, škof itd. Prestopniki plačevali so po 50 cekinov v papežovo blagajno in vrhu tega so jim jemali na javnih trgih in ulicah konje ali vozove, kadar so našemljeni jezдили ali se vozili 1556. l. spremenili so to globo celo v smrtno kazen, katera je imela svojo pravo moč do 1560. leta. Strogi papež Skst V. pustil je v predpustnem času po raznih javnih Rimskih trgih postaviti vislice, da so nanje obešali vse one, ki so se drznili motiti javni mir ali žaliti kakega papeževega uradnika. Sikst VI. prepovedal je gospicam pohajkovati v pustnem času med občinstvom. Kadar so katero zasačili med maskami, naložili so jej kar coram publico 20 do 50 batin.

* (Abdul Kerim paša. †) Generalisimus s početka zadnje turško-ruske vojne, Abdul Kerim paša, umrl je 74 let star v Metelinu na otoku Rodu v prognanstvu. Pokojnik porojen 1811. leta v Čirhanu v današnji vzhodnji Rumeliji, vojeval se je že leta 1828 in 1829 proti Rusom ter postal kmalu potem bimbaši (major). Sultan Mahmud II. poslal ga je z drugimi častniki v vojno šolo na Dunaj. V krimske vojski (1853—1856) bil je raniki že mušir (generalni poveljnik), potem zapored načelnik raznim vojem in si je pod vojnim ministrom Hussein Avnijem stekel precejšnje zasluge za urejanje turškega vojaštva. 1873. leta predsedoval je komisiji za izpelovanje navodila, tikajočega se raznih orožij. Posloval je tudi kratek čas kot vojni minister. Vojno s Srbijo končal je umrši kot serdar ekrem (višji poveljnik). A kot generalisimus v zadnji Dunavske vojni z Rusi naredil je fiasko: utrnila se je in ugasnila zvezda njegove dotedanje sreče. Nehvaležna Turčija odvzela mu je radi tega 25. julija 1877 višje vojaško dostojanstvo in ga zapodila v prognanstvo, od koder se je sedaj preselil v jeden, — v naročaj proroka Mohameda. Raniki turški vojskovodja bil je lastnik raznih redov in tudi posestnik častne sable, katero so mu poklonili turkomili madžarski dijaki.

* (Nesreča na železnici.) Po ogerske železničnej progi 9. t. m. dopoldne iz Raaba vozeči osebni vlak trčil je zvnaj postaje Lebeny St. Miklos z vso silo v zadnji voz tovornega vlaka, ki se je, ker se je veriga utrgala, ustavil. Stroj osebne vlaka udril se je popolnem v voz ter v njem obtičal, kakor v kakem oklepu. Več voz se je podrobilo. Vodja je teško, dva železnična služabnika pa sta lahko ranjena. Potniki prestali so veliko strahu, obilo jih je ranjenih.

* (Zloglasnega krvavca zaprli.) V Frankobrodu ob Menu so te dni zaprli krvavca Kuttman-a, ker je na sumu, da se je udeležil umra

policjskega svetnika dr. Rumpfa. Kuttman bil je pred nekoliko meseci zaradi razširjevanja znanih Stellmacherjevih plakatov v Burgdoru v Švici sodnijsko kaznovan ter potem iz Švice iztiran.

* (Ne išči neveste na ponarejeno hranilnično knjižico.) Bivši izvošček Ferdinand Poisinger dogovoril se je z mesarjem K. na Dunaji, da prevzame njegovo cvetočo obrt za 19.000 gl. Poisinger se po dovršeni kupni pogodbi sicer izgovarja, da nema ravno gotovega denarja, da pa ima po svojem ranjem ojetu podedovano hranilnično knjižico, na katero je uloženih 28.000 gl. Kupec izroči torej mesarju za varščino knjižico toda s pogojem, da pred pol letom ne sme po denar v hranilnico. A zvedavi mesar vaju goveji živini na zobe gledati, hoče se tudi o starosti in istinitosti v knjižici upisane velike vsote prepričati ter jo krene skrivaj k hranilnici. V svoje največe čudo pa tukaj izve, da je knjižica od 2 na 28.000 gl. ponarejena. Ponarejalec ni bil nihče drugi kot podjetnik Ferdinand Poisinger sam. Misli si je pa zločinec tako-le: Mlad sem, še le 22 let star in brdek mladenič, torej lahko sedaj v veselem predpustu ali vsaj v pol leta priženim z nevesto tudi precejšnjo doto, s katero jednim delom lahko plačam mesarju K. kupnino in hranilnično knjižico zopet uničim. Tako se je opravičeval pri Dunajske policiji, katera ga je prišla in zaprla. A policija tudi o pustnem času ne dopušča taci burk in šal, ter ni hotela čakati, da bi zakonozeljni mladenič dobil bogato in brdko nevesto, marveč ga je izročila deželnej sodniji, kjer bo imel časa dovolj, premišljevat, da ponarejanje hranilnih knjižic ni pustna šala in da ni varno iskati bogate neveste na ponarejeno hranilno knjižico.

* (Nečlovešk sin.) Iz Vörsberenyja v Vespriskem komitatu se poroča o groznem očetomoru. Graščak Herczeg stanoval je vkupe s svojim sinom Ivanom in njegovo soprogo do sedaj v lepej slogi. Ko je pa letošnji predpust očetu, dolgoletnemu udovcu zopet prišla želja po zakonu in je trdno sklenil, se zopet oženiti, naselil se je v hišo nemir in prepir. Zli duh dihe sinu grozno misel v glavo, očeta spraviti s sveta. Lastni sin napače očeta in ga pobija z ostro sekuro s smrtno žugajoč svojej soprogi, katera je prihitela očetu na pomoč. Nesrečni oče, močan velikan, bori se z vso silo, a zdihne naposled ves krvavec: „Le umori me, a ti boš moral potem tudi umreti!“ — „Ljubi oče, tako mora biti,“ odvrne nečloveški sin roditelju ter maha nadalje s sekuro po onem, ki mu je dal življenje in vse svoje premoženje. Prejemši 33 smrtnih udarcev, umrl je nesrečni graščak. Sedaj naloži zverski sin s pomočjo svoje soproge mrtveca na voz, ga pelje v vinograd ter ondu odloži in zagrebe. A oblastvo zvedelo je kmalu zlodejstvo in zaprlo zakonsko dvojico. Morilec priznal je takoj svoj zločin in skušal izgovarjati svojo zaprto soprogo, rekoč, da je očetomora čisto nedolžna.

* (Čudne nemške šolske razmere.) V Odersbachu na Hesenskem došli so nedavno o jako hudem mrazu otroci v nezakurjeno šolo. Nekaj časa prenašala je mladina silen mraz v mrzlej šolske sobani, a potem pobegnili učitelju iz šole domov v tople izbe. Učitelj je pa na potu nekatere begune ujel ter jih prisilil, da so šli z njim v gozd nabirati suhljadi in drv, ker je tri sežnje drv, katere mu je navozila občina, mej dolgo in hudo zimo sam za-se pokuril. Na Hesenskem gotovo nima toli ljudomilih nemških „šulferajnov“, nego mi Slovenci, ker inace bi ti kaj poskrbeli za kri svoje krvi.

* (Radoveden natak.) V veselem letošnjem predpustu napravil je tudi laški kralj v Koirmalu dvorno plesno veselico ter k njej povabil obilo odličnih dostojanstvenikov in plemenitašev. Ko je že ustopila kraljeva dvojica v veliko plesno dvorano, zapazi dvorni uradnik v kotu mladega moža ne ravno dvorski oblečenega. Naglo stopi k njemu in ga vpraša po ustopnici. Tuji gospod se izgovarja, da jo je že spodaj na stopnjicah pokazal ter steče, ko bi trenil, iz velike dvorane po stopnjicah navzdol in od tod pod — milo nebo. Uradnik, sluga in občinstvo pa drve za njim, ga ulove in tirajo k policiji. Tu zvedo, da je nepovabljeni gost natak v hotelu „Bristol“, da je iz gole radovednosti, kakšna je dvorna plesna veselica, ukral v hotelu nekemu knezu, ki se je ondu nastanil, ustopnico in da je hotel skrivaj opazovati dvorno zabavo. — Natakarka gotovo ni znana prislovica: „Quod licet Jovi, non licet bovi“.

* (Podrta palača.) Kakor s iz Rima v Benedke 7. t. m. brzojavlja, podrta se je v Trirignu palača Sassano, ubila štiri gospe, obilo drugih oseb pa teško ranila.

* (Gledališče pogorelo.) Iz Londona se 7. t. m. brzojavlja: Gledališče v Ekseter-u glavnem mestu angleške grofije Devon, je danes zjutraj do tal pogorelo. Pri požaru se ni nihče ponesrečil.

Zanesljivo zdravilno sredstvo. Osobe, ki boleajo za žledčevim katarom in krčem, se hitro ozdravijo s pristnim „Moll-ovim Seidlitz-praškom“. Škatljica stane 1 gl. Vsak dan razpošilja po poštnem povzetju A. Moll, lekarnar in c. kr. dvorni založnik, na Dunaji, Tuchlauben 9. V lekarnah po deželi zahtevaj se izrečno Moll-ov preparat z njegovo varstveno znamko in podpisom. 11 (11-1)

